Center of Excellence in Finance

www.cef-see.org

ПРАКТИЧЕН ВОДИЧ ВО ОДНОС НА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ТРОШОЦИТЕ

(Примери утврдени врз основа на ЕПР- програмата за економски реформи)

Јанез Шуштершиќ, Саша Јазбек, Експерти на Центарот за извонредност во Финска

Финансирано од Европската Унија

1 Пример

Зголемување на инклузивноста во предшколското образование

КАРАКТЕРИСТИКИ НА МЕРКИТЕ

Сложените мерки вклучуваат инвестиции,опрема, субвенции, нови вработувања како и комбинирана примена на различни видови на финансирања

ОСНОВА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА

Систематска/методична дефиниција во однос на категориите на трошоците и изворите на финансирање

Дополнителни трошоци претставуваат трошоците што се споредуваат со годината пред да настапат реформите

Опис на мерката

Парламентот го одобри законот за задолжително предшколско образование на петгодишна возраст, паралелно со придружните мерки за зголемување на бројот на ново запишани ученици од 75 на 100 % во период од 3 години.

Активности, трошоци и извори на финансирање:

- Отворање на 100 предшколски центри со просечен трошок од 250.000 ЕВРА (80% инвестиции, покриени со заем од Светска Банка; 20% опрема)
- Ангажирање на 300 дополнителни наставници со просечна бруто плата од 600 ЕВРА
- Субвенции за сиромашните семејства обезбедени од страна на локалните власти, со проценка за покривање на 20% од вкупниот број на деца со годишен трошок 960.000 ЕВРА

Tabela za utvrduvanje

Година	Плати	Стоки и услуги	Субвенции и трансфери	Капитални расходи	ВКУПНО
X	360	1,000	192	4,000	5,552
X+1	1,080	2,000	480	8,000	11,560
X+2	2,160	2,000	960	8,000	13,120
ВКУПНО	3,600	5,000	1,632	20,000	30,232

X: 20 центри; **X+1, X+2**: 40 центри

X: 50 дополнителни наставници; **X+1**: 100; **X+2**: 150

X+1 and X+2: ***трошоците ги вклучуваат сите ново вработени наставници*** (нпр., истотака сите оние вработени во X и X+1), бидејќи тие не биле вработени во годината пред да биде воведена реформата (X-1), која се смета за основна година за изготвување на оваа табела.

Субвенциите за сиромашните семејства исто така се воведуваат постепено.

Табела за утврдување на финансии 10б (во 1000 ЕВРА)

Година	Основен буџет	Локален буџет	Останат национален јавен	ИПА фондови	Други грантови	Проектни заеми	Да се утврди	ВКУПНО
X	1,360	192				4,000		5,552
X+1	3,080	480				8,000		11,560
X+2	4,160	960				8,000		13,120
Вкуп.	8,600	1,632				20,000		30,232

Субвенции за деца

Изградба на центри

Плати за наставници
Опремување на центри

2 Пример

Редуцирање и реорганизација на јавни претпријатија

Карактеристики на мерката
Мерка која вклучува заштеда на буџетските средства

ОСНОВА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА
Третман на редуцирањата во однос на буџетските расходи
Само директните трошоци треба да се внесат во табелите

Опис на мерката

Владата ќе спроведе реконструкција на претпријатието Јавни Железници со цел да зголеми неговата ефикасност.

Активности, трошоци и извори на финансирање:

- Година X: редуцирање на бројот на вработени на 500 и отплаќање на долговите кон вработените. Заштедите во однос на трошоците за плати изнесуваат 2.4 мил. ЕВРА, а отплатата на долгот 5 мил ЕВРА
- Година X+1: реорганизација на сопственоста: конверзија на долгот во акции + откупување на помал број на акционерски друштва по цена од 30 мил. ЕВРА
- Години X+1 и X+2: реорганизација на бизнисот со странска поддршка, вкупен трошок за консултанти 0.5 мил. ЕВРА
- Сите трошоци ќе бидат покриени од централниот основен буџет.

Табела за утврдување на трошоци 10а (во 1000 ЕВРА)

Година	Плати	Стоки и услуги	Субвенции и трошоци	Капитални трошоци	ВКУПНО
X	2,600	0	0	0	2,600
X+1	- 2,400	250	0	30,000	27,850
X+2	- 2,400	250	0	0	- 2,150
ВКУПНО	- 2,200	500	0	30,000	28,300

Консултанти и откупување на акционерски друштва.

X: 5,000 за отплата на долг ***минус*** 2,400 заштеди на трошоци за плати. **X+1 и X+2**: заштедите на трошоци за плати се перманентни (споредбено со годината пред воведување на реформата) и се ***внесуваат со негативен знак***.

Може да настанат ***придружни несакани ефекти***, на пр., трошоци за социјална / помош за невработени отпуштени лица; приходи за реорганизираната компанија. Табелата за трошоци вклучува ***само директни трошоци за мерката*** а не вкупните фискални импликации.

3 Пример

Претставување на фикални уреди за оданочување (фискални каси)

КАРАКТЕРИСТИКИ НА МЕРКАТА

Мерка за креирање на приходи

ОСНОВА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА

Третман на ефектите од приходите во табелата за трошоци

Случај без дополнителни трошоци

Опис на мерката

Фискалните уреди ќе бидат воведени задолжително во сите трговски дејности согласно законот.

Активности, трошоци и извори на финансирање:

- Година X-1 (пред воведување на реформата во програмата за економски реформи): Законот за задолжителна фискална регистрација е одобрен. Неопходниот софтвер развиен и тестиран.
- Години X: друштвата купуваат и воведуваат фискални каси. Владата обезбедува даночно олеснување од 500 ЕВРА на секој од of проценетите 10,000 друштва кои вовеле фискална каса (5 мил ЕВРА).
- Приходите од ДДВ се очекува да се зголемат до 75 мил ЕВРА, со третина од вкупниот ефект (25 мил ЕВРА) веќе во Годината X.
- Не се потребни дополнителни вработувања за имплементацијата.

Funded by the European Union.

Табела за утврдување на трошоци 10а (во 1000 ЕВРА)

Година	Плати	Добра и услуги	Субвенциии и трансфери	Капитални расходи	ВКУПНО
X	0	0	0	0	0
X+1	0	0	0	0	0
X+2	0	0	0	0	0
ВКУПНО	0	0	0	0	0

Фуснота: дополнителниот очекуван приход од мерката изнесува 20 мил ЕВРА во Годината X и 75 мил ЕВРА годишно во Годините X+1 и X+2.

Трошокот за софтвер не е вклучен бидејќи беше развиен и платен пред да биде воведена реформата во Програмата за економски реформи (Во годината X-1).

Не е потребно дополнително вработување = нула дополнителен трошок.

Очекуваните ефекти од приходите се ***вклучени само во фуснотата***:
Година X: 1/3 од очекуваните дополнителни приходи (25 мил ЕВРА) ***минус*** очекуваното редуцирање на приходите поради даночното олеснување (5 мил ЕВРА).
Години X+1, X+2: целосен ефект (75 мил. ЕВРА).

Алтернативен начин за поддршка во воведувањето на фискални апарати

Наместо даночно олеснување, секое друштво прима субвенции во износ од 500 ЕВРА (вкупно 5 мил. ЕВРА)

Година	Плати	Стоки и услуги	Субвенции и трансфери	Капитален расход	ВКУПНО
X	0	0	5	0	5
X+1	0	0	0	0	0
X+2	0	0	0	0	0
Вкупно	0	0	5	0	5

Фуснота: дополнителниот очекуван приход од мерката изнесува 25 мил ЕВРА во Годината X and 75 мил. ЕВРА годишно во годините X+1 и X+2.

Субвенциите за фискалните уреди се вклучени во табелата. **Очекуваниот ефект од приходот за годината X** сега е **повисок од 5 мил. ЕВРА** бидејќи нема намалување поради даночното олеснување.

4 Пример

Промовирање на обновливи извори на енергија

КАРАКТЕРИСТИКИ НА МЕРКАТА
Мерка кадешто трошоците (расходите) зависат од финасиските средства на располагање

ОСНОВА НА МЕТОДОЛОГИЈАТА
Реално планирање на изворите на финасирање
Категоријата „треба да се востанови и вклучи“ во табелата за финансирање

Опис на мерката

Владата ќе го субвенционира производството и потрошувачката на енергија од обновливи извори на енергија (ОИЕ).

Активности, трошоци и извори на финансирање:

- Година X:креирање на софтвер за развој на механизми за поддршка на пазарот (наддавања и премии); 600.000 ЕВРА за креирање на софтвер и 67.000 ЕВРА за дополнителна опрема
- Години X+1 и X+2:исплата на премии за обновливи извори на енергија, во вкупен износ од 600.000 ЕВРА.
- Години X до X+2: субвенции за инвестирање во капацитетите на ОИЕ-обновливите извори на енергија, обезбедени со меѓународна помош:
    - ИПА фондовите веќе се обезбедени во износ од 5 мил. ЕВРА но условени од механизам кој се заснова на функционален пазар.
    - Потпишаниот заем од Светска Банка во износ од 10 мил. ЕВРА. Светската Банка покажува волја и спремност да преговара за дополнителен износ на заем од 5 мил ЕВРА доколку се обезбеди добра имплементација а воедно и почетни резултати во однос на мерката.

Табела за утврдување на финансии 10б (во 1000 ЕВРА)

Ние започнуваме со оваа табела бидејќи нивото на субвенции зависи од финансиските средства на располагање.

Година	Основен буџет	Локални буџети	Друг национален јавен	ИПА фондови	Други фондови	Проектни заеми	Да се дефинира	ВКУПНО
X	667			0		2.000	0	2,667
X+1	367			1,500		4,000	0	5,867
X+2	367			3,500		4,000	5,000	12,867
ВКУП.	1.401			5,000		10,000	5,000	21,401

X: 600 софтвер, 67 плати
X+1, X+2: 300 премии, 67 плати

X: 0 поради условеноста од пазарните механизми
X+1, X+2: помал удел во X+1 поради претпазливост

Веќе потпишан, но помалку планиран во X поради претпазливост.

Треба да се преговара, бидејќи сеуште не се алоцирани средства.

Табела за утврдување на трошоци 10а (во 1000 ЕВРА)

Година	Плати	Стоки и услуги	Субвенции и трансфери	Капитален расход	Вкупно
X	67	600	2,000	0	2,667
X+1	67	0	5,800	0	5,867
X+2	67	0	12,800	0	12,867
Вкупно	201	600	20,600	0	21,401

X: Планирани финансиии од веќе потпишаниот заем на Светска Банка.
X+1: Заем на СБ + првично ИПА + премии од буџетот .
X+2: Заем од Светска Банка + останатите ИПА средства + премии + потенцијален дополнителен заем

Од буџетска гледна точка, овие расходи се субвенции, иако корисниците ќе ги искористат субвенциите за инвестиции.

5 Пример

Програма за вработување на млади

КАРАКТЕРИСТИКИ НА МЕРКАТА
Мерка која се зајакнува и проширува за време на имплементацијата

ОСНОВА НА МЕТОДОЛОГОЈАТА
Третман на мерки кои се повторуваат повеќе од 3 години.
Третман на мерки кои се прилагодуваат за време на имплементацијата
Дополнителни трошоци се оние трошоци кои се споредуваат со годината пред да се воведе реформата

Опис на мерката

Владата одобрува збир на мерки со цел да се обезбеди поддршка за вработување на млади, кои треба да се имплементираат од Јавната агенција за вработување (PES).

Активности, трошоци и извори на финансирање:

- Година X: начин на имплементација, вработување на дополнителни советници во јавната агенција за вработување (40.000 ЕВРА годишно) и нивна обука (30.000 ЕВРА)
- Година X+1: вклучување на корисниците во спроведувањето на мерката, исплата на поддршка во вкупен износ од 2 мил ЕВРА (20% буџет, 80% ИПА).
- Година X+2: исто како X+1, финансиските средства се зголемени на 3 мил. ЕВРА.

Табели за утврдување на трошоци и финансии 10а и 10b (во 1000 ЕВРА)

Година	Плати	Стоки и услуги	Субвенции и трансфери	Капитален расход	Вкупно
X	40	30	0	0	70
X+1	40	0	2,000	0	2,040
X+2	40	0	3,000	0	3,040
Вкупно	120	30	5,000	0	5,150

Година	Основен буџет	Локални буџети	Други јавни нацио-нални	ИПА фондо ви	Други грантови	Прое-ктни заеми	Да се дефини ра	Вкупно
X	70			0				70
X+1	440			1,600				2,040
X+2	640			2,400				3,040
Вкуп.	1,150			4,000				5,150

Промени во текот на првата година од имплементацијата

Се идентификуваа потешкотии во имплементацијата на мерката:

- Регрутирањето и обуката во Јавната агенција за вработување (PES) беше одложено и ќе се комплетира следната година, при што половина од трошокот ќе се префрли за следната година и ќе се заврши следната година, при што половина од трошоците ќе се префрлат во втората половина од следната година. ИПА фондовите согласно на ова нема да бидат достапни следната година

Корективни мерки усвоени од страна на владата:

- Следната година: буџетот ќе обезбеди целосно финансирање од субвенциите, но износот ќе биде преполовен споредбено со првичните планови
- Предстоечките години: мерката се продолжува во период од една година. Поголем број на корисници ќе бидат вклучени во споредба со првичните планови, со дополнителни финансиски средства во износ од од 300.000 ЕВРА обезбедени од буџетот
- Измените ќе се рефлектираат во програмата за економски реформи

Измената табела за утврдување на трошоци во следната програма за економски реформи (во 1000 ЕВРА)

Година	Плати	Стоки и услуги	Субвенции и трансфери	Капитален расход	ВКУПНО
X	40	15	1,000	0	1,055
X+1	40	0	2,300	0	2,340
X+2	40	0	3,300	0	3,340
Вкупно	120	15	6,600	0	6,735
Фуснота: основната година наспроти која се пресметуваат дополнителните трошоци е X-2.					

Годината X сега е она што беше годината X+1 во претходната програма за економски реформи

Ова се **сеуште дополнителни трошоци** бидејќи тие се *споредуваат со годината пред да биде вклучена реформата (X-2)* а не во последната година пред воведување на програмата за економски реформи. Појаснете го ова **во фуснота** во табелата.

Мерката продолжува да се применува во период од една година. Субвенциите се зголемени во однос на дополнителните извори на финасирање обезбедени од буџетот , но вкупниот износ во годината X (Година X+1 во претходната година кадешто (Програмата за економски реформи) изнесува половина во споредба со

Изменета табела за утврдување на финансии во следната програма за економски реформи (во1000 ЕВРА)

Години	Основен буџет	Локални буџети	Други национални јавни	ИПА фондови	Други грантови	Проектни заеми	Да се дефинира	ВКУПНО
X	1,055			0				1,055
X+1	740			1,600				2,340
X+2	940			2,400				3,340
Вку-пно	2,735			4,000				6,735

Годината X сега е она што беше во годината X+1 во претходната Програма за економските реформи.

Зголемување на дополнителните субвенции што сега се обезбедуваат од буџетот.

ИПА фондовите нема да бидат достапни во X како што е првично планирано (Година X+1 во претходната програма за економски реформи).

Како да одбегнете реформи кои се одолговлекуваат повеќе од 3 години?

ПЛАН ЗА ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАМЕСТО КОНТИНУИРАНИ РЕФОРМИ

На пр., наместо општа мерка за политиките на вработување, којашто се подобрува секоја година, со воведувањето на нови активности, воведете низа помали мерки во континуираната програма за економски реформи (нпр., една година за вработување на млади, друга година за учество на жени итн.)

- Кога за првпат ќе ја воведувате мерката, исто така испланирајте ја завршната година за имплементирање.

ВКЛУЧЕТЕ ГО САМО ДЕЛОТ ШТО СЕ ОДНЕСУВА НА МЕРКИТЕ ЗА РЕФОРМИ

- На пр., воспоставување на систем за иновации, мали и средни претпријатија или земјоделие, вклучувајќи ја нивната потполна имплементација, с смета за реформа, додека континуираното обезбедување на поддршка во подоцнежниот период веќе не претставува реформа (дури и дколку сеуште има одредени прилагодувања)

ЗАМЕНЕТЕ ГИ РЕФОРМИТЕ ШТО НЕ СЕ ФУНКЦИОНАЛНИ И ПРИМЕНЛИВИ

- На пр.,, доколку реформите не се имплементираат поради недоволно капацитети, финансиски средства или поради несоодветна приоритизација, или пак треба значително да се прилагодат за да бидат ефикасни и применливи, во тој случај заменете ја старата реформа и воведете сосема нова.